

Askeri Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederiz.

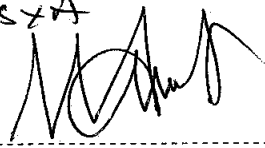
TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Milli Savunma
Esas Komisyon	Adalet
Tarih : 26 Mayıs 2021	Esas No: 2/3636

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
26 Mayıs 2021
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
26 Mayıs 2021
No: 820826
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

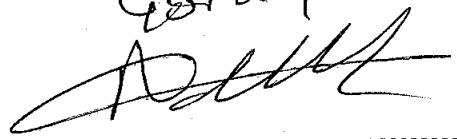
Mustafa Levent Karahocagil

AMASSYA

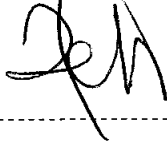
Ahmet Serim Ceylan

Görmü

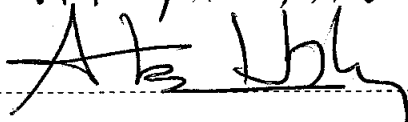
Zehra Taskesenlioglu DAN

Erzurum Mu.

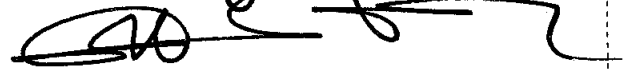
Atay USU

Antalya mu

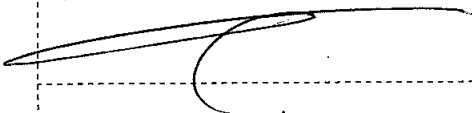
Kemal Gelik

Antalya Mu.

Tuba Vural Coker

Antalya mu

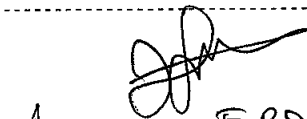
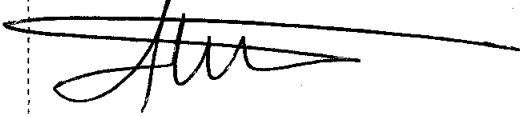

Cemil YAMAN

Kocaeli mu.

İSTİFAK GAZEL

KUTAHYA

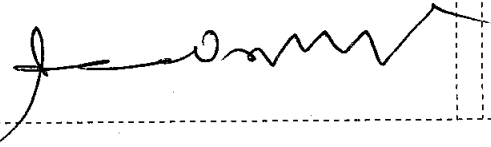

Asuhen ERDOĞAN

Ankara

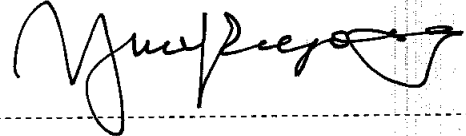
Cemal ÖZÜRK

Giresun Mu

YUSUF ZİYAYILMAZ

Samsun Milletvek

İsmet Yılmaz
Sivas M.V.

Tülay Kaynarca
İstanbul M.V.

Mehmet Hakkı SÖZÜK
Sivas M.V.

Ahmet Berat Çonkar
İstanbul Milletvekili

Celil YAĞCI
Bilecik Milletvekili
Celil Yağcı

İsmail Kaya
Osmaniye M.V.
İsmail Kaya

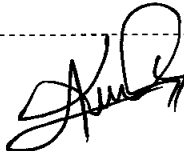
Burhan ÇAKIR
Erzurum Milletvekili
Burhan Çakır

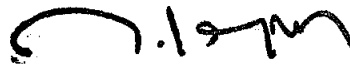
SELİM GÜLTEKİN
Niğde M.V.
Selim Gültekin

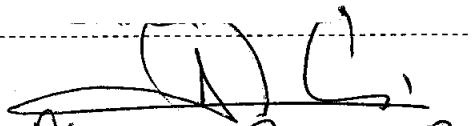
RECAT ÖREL
İstanbul M.V.

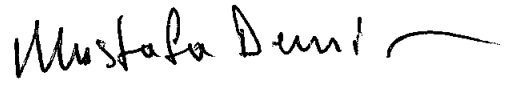
Hacı Bayram Türkdoğan
Hartberg M.V.

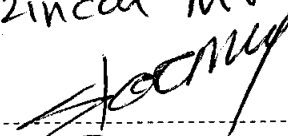

Ömer GALİZ
Malatya Mv.

Şhmet Kılıç
Bursa Milletvekili

Orhan Yegin
Ankara Milletvekili

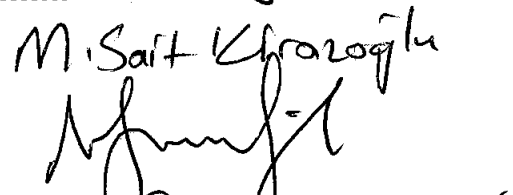

İlyas ŞEKER
Kocaeli Mv.

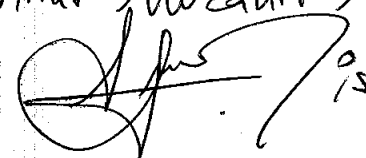

Mustafa Demir
İstanbul Mv

Süleyman Kocaman
Erzincan Mv

Dahir Akyürek
Konya M.V.

Ali ŞAHİN
Gaziantep Mv.

M. Saif Khorazgılı
Gaziantep Mv

Ahmet Mücahit Arınç
İstanbul
M.V.

Yücel MENEKŞE
Nevşehir Mv.

A. M. M.
Emrah İSLER
Antara MV.

Bekar Luve ERİM
Ağdaş MV.

Mehmet Ali ÖZKAN
Manisa M.V.
M. Akay

Doğru Zekerka
Malek - MV
Din

ŞİRİN ÜNAL
İST. MV.
Şinof

Serkan KAYAN
İST MV

Osman Arkin BAK
Rize MV
T. Arkin

Y. Arkin

Yasin UĞUR
Burdur MV
Y. Uğur

Y. Uğur
Mücahit DURMUSOĞLU
Osmaniye Milletvekili

Gigdem Kocagül
Tekirdağ MV.
Gigdem

Şehmet AKAY
S. Urfa M. Vekili
A. E. E.

Hacı Ahmet Özdemir
Konya MV

A. Özdemir

Ahmet Galatay
Zong. MV AA

Sami Savaş
Kocaeli
Samsun

Müslüm Yüksel
Gaziantep Milletvekili
Ming

Pamir Paşalı
Adana
Ming

Hacı ÖZKAN
Mersin MV

Özkan

Lütfiye Selva ÇAM
Ankara MV

S. Selva

Muntaz Arslan
Tart. MV.
Muntaz

M. Mustafa Arslan
Bursa MV

Ekrem ÇELEBİ
Ağrı MV.
Çelebi

Gökden Erdoğdu Atıfeli
Sakarya MV

Atıfeli

Ramazan CA
Kırıkkale Mv.

Semra EKINCI
Sivas Mv.
Seyhan

İbrahim YURDUNUSEVER
Afyonkarahisar Mv.
Yurdunusever

Alınat BAYBAZUR
Manisa Mv.
Baybazur

Cengiz Demirel
Mardin Mv.
Demirel

Ali ÖZDEMİR
Batman Mv.
Özdemir

Osman ÖREN
Siirt Mv.
Ören

Rıza BİRLİK
Sivas Mv.
Birlık

Ali CUMHURTAŞKIN
MERSİN Mv.
Cumhursakın

Yılmaz TUNÇ
Bartın Mv.
Tunc

İsmail BİLEN
Manisa Mv.
Bilen

Niyazi Güneş
Karabük Mv.

Hüseyin Savaş
Hocay Mv.

Muhammed
İbrahim AYDIN
Antalya Mv.

Belahattin Minışmaz
Kıldareli Mv.

L
Lülide Kkandaroğlu
Esnakkaya Mv.
Tutuk

Mustafa CANBAY
Balıkeir Mv.

Zafer İSİK
Bursa Mv.

Hasan Turan
İstanbul Mithatürk Mv.

Mehmet Yazar DEMİR
Mugla Mithatürk Mv.

Abdullah Deyro
Adana Mv.

Zeynep Gülester Aşural
Zurra M.H.
Zurra

R. Sezer Katırcıoğlu
KOCAELİ M.V.
Katırcıoğlu

Melika Akyol
YALOVA M.V.
Melika

Atilla ÖDÜNCÜ
BURSA M.V.

Atilla ÖDÜNCÜ

Zeynep Gülester Aşural
Mersin M.V.
Zeynep

Atilla ÖDÜNCÜ

Atilla ÖDÜNCÜ

Uğur Arzuhan
Manisa M.V.

Atilla ÖDÜNCÜ

Yasemin Kırkçınar

Uğur Arzuhan

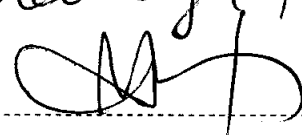
Yasemin Kırkçınar

Sabotat Özdemir Selik
Hilal M.V.
Selik

Yavuz Subaşı
Balıkesir M.V.

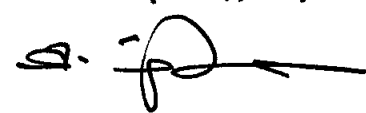
Yavuz Subaşı

Ahmet ÇAKIR
Malatya Mv

Habon Kızıtalı
Mersin Mv.

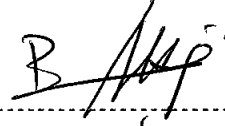
R. Beyso KADAK
İstanbul Milletvekili

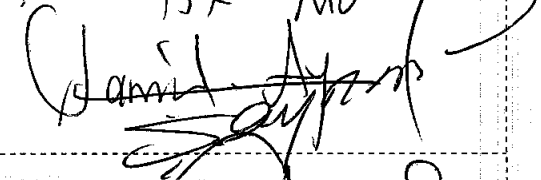
Abdullah Güner
İstanbul Mv.

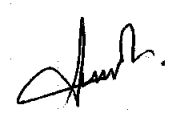
Emine Sare Aydın
İstanbul Mv
Sare Aydın

Bayram Özçelik
Burdur mv.

İffet Polat
İstanbul Mv

ÇAMİL AYRIM
İz Mv

Anne Polat Döğün
Ankara M.V

Fatma Aksel
Edirne mv
F. Aksel

Gülşay SAMANCI
Konya mv.
Gülşay

Opuzhan Kaya
Gorum Kaya
Gorum

Demir Karaman
MAWISA MU
C. Karaman

GENEL GEREKÇE

Gücünü milletimizden, tecrübesini tarihten alan Türk Silahlı Kuvvetleri hukukun üstünlüğü ilkesinin esas alındığı bir anlayış içerisinde; sürekli değişen risk ve tehditlerin bulunduğu güvenlik ortamında yüce milletimizin egemenlik ve bağımsızlığını korumak, kutsal vatan topraklarımızın, mavi vatanımızın, semalarımızın ve vatandaşlarımızın güvenliğini sağlamak, karada, denizde ve havada ülkemizin hak, alaka ve menfaatlerini korumak ve aynı zamanda bölge ve dünya barışına katkıda bulunmak için her türlü gayreti göstermektedir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin kendisine tevdi edilen görevleri başarıyla yerine getirebilmesi, her türlü harekâta hazır, etkin, caydırıcı ve saygın bir kuvvet olma vasfını sürdürmesine bağlıdır.

Milli savunma hizmetini yerine getirecek güçlü ordular için, askeri disiplin olmazsa olmaz unsurlardan biridir. Askeri disiplini sağlama zorunluluğu, bir ülkede herkes için hükümler ihtiva eden genel ceza hukuku ve usul kurallarının yanı sıra sadece ordulara özgü kurallara da ihtiyaç duyulmasına sebep olmuştur. Özellikle askeri ceza kanunlarında düzenlenen suçlar, muharebe alanlarında elde edilen tecrübeler dikkate alınarak kanun hükmü haline getirilmiştir. Daimi orduya sahip tüm Devletler bakımından askeri ceza kanunlarında benzer suçların ve usul hükümlerinin belirlenmiş olması tarihsel tecrübelerin bir sonucudur.

İşlenen suç nedeniyle ordunun kendine özgü düzeninin ihlal edilmesi halinde, düzen ve disiplinin süratle ve adaletli bir şekilde yeniden tesis edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda askerlik müessesesinin kendine has yapısının ve özelliğinin getirdiği zorunluluklarla birlikte askerlik hizmetinin gerekleri de göz önünde bulundurarak askerî suçların yargılaması bakımından, adli yargı mercilerince uygulanacak usule ilişkin düzenlemeler yapılması ve askerî suçların yargılamasında uzmanlaşmanın sağlanması bakımından askeri suçlara ilişkin davalara bakacak mahkemelerin belirlenmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

21/1/2017 tarihli ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yargı sistemimiz içinde yer alan askerî mahkemeler kaldırılmış ve sadece savaş dönemlerinde, asker kişilerin görevleriyle ilgili işledikleri suçlara ilişkin davalarla sınırlı olarak kurulabilmeleri öngörülmüştür. Olağan dönemlerde askerî suçlara ilişkin yargılama yapma görevi adli yargı mercilerine verilmiştir. Mukayeseli hukuk örnekleri incelendiğinde, asker kişiler bakımından farklı cezaî düzenlemelere duyulan ihtiyaca rağmen, bu kişiler bakımından ayrı bir yargı kolu oluşturulmasında zorunluluk bulunmadığı görülmektedir. Nitekim Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, Macaristan gibi ülkelerin konuya ilişkin düzenlemelerinde, askerî mahkemelerin kuruluşu, kanun yollarına başvuru yöntemi, mahkeme üyelerinin nitelikleri gibi hususlarda genel yargı sisteminden farklılıklar taşımakla birlikte; askerî suçlara ilişkin soruşturma ve kovuşturmalar için ayrı bir askerî yargı kolu oluşturulmadığı, bu görevlerin genel yargı mercileri tarafından yerine getirildiği görülmektedir.

Bu doğrultuda Kanun Teklifimizle 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun yürürlükten kaldırılmakta ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununda düzenleme yapmak suretiyle askeri suçların soruşturması ve kovuşturmasında uygulanacak istisnai hükümler ile soruşturma ve kovuşturma mercileri belirlenmektedir.

1/2/2018 tarihli ve 7078 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun ile 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır. Bu duruma göre 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu, Millî Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı tarafından tesis edilen işlem ve gerçekleştirilen eylemler nedeniyle açılan davalara da uygulanmaya başlanmıştır. Kanun Teklifimizle ayrıca, askeri yargının kaldırılması doğrultusunda askeri hizmetin niteliği nazara alınarak dilekçe ve davalara ilişkin evrakın en yakın amire de verilebilmesi, dava dilekçelerinde davacının sicili ve varsa rütbesi ile sınıfına da yer verilmesi gibi usul hükümleri ihdas etmek amacıyla 2577 sayılı Kanuna yeni bir madde eklenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununa eklenen ek 11 inci maddeyle, kanunilik ilkesine uygun olarak askerî suçların tanımı yapılmakta ve sırf askerî suçlar belirlenmektedir. Yürürlükteki askerî mevzuatta askerî suç ve sırf askerî suç tanımı bulunmamaktadır. Söz konusu tanımlar Askerî Yargıtay içtihatlarıyla şekillenmiştir. Maddenin birinci fıkrasında askerî suçlar, 1632 sayılı Kanunda düzenlenen suçlar ile asker kişinin askerlik hizmet ve görevleriyle ilgili olarak işlediği suçlar olarak tanımlanmaktadır. Belirtmek gerekir ki, 1632 sayılı Kanunda düzenlenen bazı suçlar asker olmayan kişiler tarafından da işlenebilmektedir. Bu durumda yine 1632 sayılı Kanun uygulanacak ve belirlenen askeri suçlara ilişkin davalara bakacak mahkemelerde yargılama yapılacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında, sırf askerî suçların hangi suçlar olduğu düzenlenmektedir. Bu suretle, sırf askerî suçlara bağlanan sonuçların sadece bu fıkra da düzenlenen suçlar bakımından uygulanması sağlanmaktadır.

MADDE 2- 1632 sayılı Kanuna eklenen ek 12 nci maddeyle, suç bakımından amir-maiyet veya üst-ast ilişkisinin hangi durumlarda dikkate alınmayacağı düzenlenmektedir. Maddenin birinci fıkrasıyla, asker kişiler arasında işlenen suçlarda yakın akrabalık ilişkisinin 1632 sayılı Kanunun uygulanması bakımından etkisi belirlenmektedir. Askerlik hizmet ve görevlerine ilişkin hâller dışında, asker kişilerden nişanlıların, evlilik bağı kalmasa bile eşlerin, kan hısımlığından veya kayın hısımlığından üstsoy veya altsoy, üçüncü derece dâhil hısımların veya evlâtlık bağı olanların birbirlerine karşı işledikleri suçlar bakımından amir-maiyet ve üst-ast ilişkisi dikkate alınmayacaktır. Örneğin farklı rütbelerdeki kardeş asker kişiler arasında işlenen kasten yaralama suçunun askerî hizmete ilişkin bir hal dışında işlenmesi halinde ast-üst ile amir-maiyet ilişkisi dikkate alınmayacak ve üste fiilen taarruz veya asta müessir fiil suçları yerine 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun kasten yaralama suçuna ilişkin hükümleri ile diğer hükümleri doğrudan uygulanabilecektir. Böylelikle, 5237 sayılı Kanunda genel hükümler kısmında yer verilen kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlar, erteleme, önödeme ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda yer verilen kamu davasının açılmasının ertelenmesi ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması gibi kurumların gerektiğinde uygulanması mümkün olabilecektir. Bunun sonucu olarak da görevli ve yetkili mahkeme genel kurallara göre belirlenecek, kamu davası askerî suçlara bakmakla görevli mahkemeye açılmayacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında ise yükümlü erbaş ve erler arasında işlenen suçlar bakımından ast, üst veya amir ilişkisinin dikkate alınabilmesi için fiilin askerî hizmet ve görevlerden kaynaklanması gerektiği belirtilmektedir. Yükümlü erbaş ve erlerin, ortak yaşam alanlarını sürekli birlikte kullanmaları nedeniyle oluşan samimiyetin verdiği rahatlıkla hareket ettikleri gözönüne alınarak bu kişilerin askerî hizmet ve görevlerine ilişkin bir muameleden doğmayan suçları bakımından ast, üst veya amir ilişkisinin uygulanmasının önüne geçilmesi amacıyla erbaş ve erler lehine bir düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 3- 1632 sayılı Kanuna eklenen ek 13 üncü maddede, asker kişilerin yakalanması ve tutuklanmasında uygulanacak ilave hükümler ile istisnai hükümlere yer verilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 90 ıncı maddesi esas alınmak suretiyle herkes tarafından yakalama yapılabilecek hâller düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, yine 5271 sayılı Kanunun 90 ıncı maddesi esas alınmak suretiyle tutuklama kararı veya yakalama emri düzenlenmesini gerektiren ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısına derhâl başvurma olanağı bulunmadığı

takdirde amir, üst, askerî karakol, nöbetçi, devriye, askerî inzibat ve kolluk memurlarının asker kişiyi yakalayabilecekleri düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, yakalanan asker kişi ve olay hakkında Cumhuriyet savcısına derhal bilgi verilmesi ve alınan talimat doğrultusunda işlem yapılması gerektiği düzenlenmektedir. Cumhuriyet savcısı, yakalanan kişiyi serbest bırakmaz ise en yakın askerî inzibat karakoluna ya da askerî makama veya adli kolluk görevlilerine teslim edilmesine karar verecektir. Özellikle suçun işlendiği yerde askerî inzibat karakolu ya da askerî makamların bulunmadığı yerlerde suç işleyen kişinin adli kolluk görevlisine teslim edilmesi zorunluluğu bulunmaktadır. Bu nedenle Cumhuriyet savcısına alternatifli bir yetki tanınmaktadır. Bununla birlikte, suçun 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan olması halinde, yakalanan kişinin Cumhuriyet savcısının talimatı ile sadece adli kolluk görevlilerine teslim edileceği hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, asker kişilerin gözaltına alınması veya tutuklanması hallerinde; 5271 sayılı Kanunun 107 nci maddesinde belirtilen kişilerle birlikte ayrıca kıt'a komutanı veya askerî kurum amirine de derhal haber verileceği düzenlenmektedir.

MADDE 4- 1632 sayılı Kanuna eklenen ek 14 üncü maddeyle, askerî suçların soruşturulması ve kovuşturulmasında uygulanacak usul hükümlerine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleriyle birlikte askerî suçlar bakımından uygulanacak ilave hükümler ile istisnai hükümlere yer verilmektedir.

Fıkranın (a) bendiyle, uygulamada karşılaşılabilecek muhtemel sorunların önüne geçilebilmesi ve soruşturmaların etkili ve süratli yapılabilmesi amacıyla subay ve astsubayların şüpheli sıfatıyla ifadesinin bizzat Cumhuriyet savcısı tarafından alınması hükme bağlanmaktadır.

Fıkranın (b) bendiyle, suça ilişkin maddi delillerin kaybolmasının önüne geçilmesi ve şüpheli ile mağdurun haklarının korunabilmesi amacıyla askerî amirlerin suçun işlendiğini öğrendiklerinde Cumhuriyet savcısının olaya elkoymasına kadar delillerin kaybolmasını önleyecek tedbirleri almasına yönelik bir düzenleme yapılmaktadır.

Fıkranın (c) bendiyle, ülke sınırları dışında görev yapan birliklerde ya da sınır ötesi harekât gerçekleştiren birliklerde işlenen suçlarda, delillerin kaybolmasını önlemek ve diğer soruşturma işlemlerinin yapılmasını sağlamak üzere Cumhuriyet savcısının, adli kolluk görevlileri tarafından yapılması gereken soruşturma işlemlerinin Millî Savunma Bakanlığınca yurt dışında görevlendirilen hukuk sınıfı subaylar tarafından yapılmasını isteyebileceği düzenlenmektedir. 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 46 ncı maddesinde yapılan düzenlemeyle hukuk sınıfı subay kadroları ihdas edilmiştir. Buna bağlı olarak, yurt dışında işlenen suçlarda hukuk sınıfı subaylara, Cumhuriyet savcısı tarafından adli kolluk görevi verilebilecektir.

Fıkranın (d) bendiyle, sırf askerî suç nedeniyle askerî disiplinin ağır şekilde ihlal edilmesi ve kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin bulunması halinde asker kişi hakkında tutuklama kararı verilebileceği öngörülmektedir. Düzenlemeyle, 5271 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinde belirtilen tutuklama nedenlerine ilave olarak yeni bir tutuklama nedeni daha ihdas edilmektedir. Hâkim 5271 sayılı Kanunun 100 üncü maddesindeki şartların gerçekleşmesi halinde tutuklama kararı verebileceği gibi bu fıkradaki şartların gerçekleşmesi halinde de tutuklama kararı verebilecektir. Ancak tutuklamaya ilişkin ölçülülük ya da süre gibi koşullar bakımından 5271 sayılı Kanunun tutuklamaya ilişkin diğer tüm hükümleri herhalde dikkate alınacaktır.

Fıkranın (e) bendiyle, sırf askerî suçların işlenmesi durumunda askerî disiplinin temin

edilmesi amacıyla tutuklama yasağına ilişkin hükümlerin bu suçlar bakımından uygulanmayacağı belirtilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, mahkemenin, asker kişilerin işlediği askeri suçlarla ilgili olarak kabul edilen iddianamenin; savcılığın, kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmesi durumunda bu kararın bir örneğini soruşturma iznini veren komutanlığa veya askeri kurum amirliğine göndereceği düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, askerî birlik komutanı veya askerî kurum amirinin, emir komutasındaki asker kişileri, ifadelerinin alınması veya sorgularının yapılması için ilgili yargı merciinde hazır bulundurulmasını sağlayacağı düzenlenmektedir.

MADDE 5- 1632 sayılı Kanuna eklenen ek 15 inci maddeyle, asker kişilerin işlediği askerî suçlarda yürütülecek soruşturma ve kovuşturmalardaki izin usulü ile izne karar verecek merciler belirlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, asker kişilerin işledikleri askerî suçların soruşturulmasının kural olarak izne tabi olduğu düzenlenmektedir. Askerî suçların tanımında bu Kanunla 1632 sayılı Kanuna eklenen ek 11 inci maddedeki tanımın esas alınması gerekmektedir. Bununla birlikte, ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren suçüstü hallerinde soruşturma, izin aranmaksızın doğrudan genel hükümlere göre yapılacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında, asker kişilerin işledikleri askerî suçlardan dolayı soruşturma izni verecek makamlar, asker kişilerin görevlerine göre belirlenmektedir. Buna göre, soruşturma izni asgari tugay komutanı veya eşidi kurum amiri olmak üzere, asker kişinin fiilen görev yaptığı birlik komutanı veya askeri kurum amiri tarafından verilecektir. Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarında ise tugay komutanının eşidi makam tarafından soruşturma izni verilecektir. Bu kişilerin yokluklarında ise izin, vekilleri tarafından bizzat verilecektir. Genelkurmay Başkanlığı, Kuvvet Komutanlıkları ve Milli Savunma Üniversitesinde görev yapanlar bakımından da bu hükme göre uygulama yapılacaktır.

Milli Savunma Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşlarda görev yapan asker kişiler hakkında soruşturma izni Milli Savunma Bakanı tarafından verilecektir.

General ve amiraller hakkında ise soruşturma izni görev yeri dikkate alınarak ilgisine göre Genelkurmay Başkanının veya ilgili kuvvet komutanının teklifi üzerine ya da re'sen Milli Savunma Bakanı tarafından verilecektir. Buna göre, kuvvet komutanlıklarında görev yapan general ve amiraller hakkında ilgili kuvvet komutanı, Genelkurmay Başkanlığında görev yapan general ve amiraller hakkında ise Genelkurmay Başkanı teklifte bulunabilecektir.

Maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarıyla, askeri birlik veya askeri kurumda geçici olarak görevlendirilen veya hareket komutasına verilen asker kişiler ile bir askeri birlik veya askeri kurum dışında görevlendirilen asker kişiler hakkında soruşturma izni verecek makamlar belirlenmektedir.

Maddenin beşinci fıkrasıyla, uluslararası anlaşmalar gereğince Ülkemizde görev yapan yabancı asker kişilerin işledikleri askeri suçlar bakımından soruşturma izni verecek makam belirlenmektedir.

Maddenin altıncı ve yedinci fıkralarıyla, bu madde kapsamında soruşturma izni vermeye yetkili makamların bu yetkilerini devredebilmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmektedir.

Maddenin sekizinci ve dokuzuncu fıkralarıyla, soruşturma izni verecek merciin yetkileri ve soruşturma izni konusundaki kararın süresi ile bu kararlara karşı itiraz edilecek yargı mercileri ve soruşturma ve kovuşturma makamları düzenlenmektedir.

Maddenin onuncu fıkrasıyla, general ve amiraller hakkında soruşturma yapacak merciler ile bu mercilerin kararlarına karşı yapılacak itirazı inceleyecek mercileri belirlenmektedir.

Maddenin on birinci fıkrasında, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan suçları işleyen asker kişiler hakkında soruşturma ve kovuşturma genel hükümlere göre yapılacağı düzenlenmektedir.

Maddenin on ikinci fıkrasında, izin müessesesi ile ilgili olarak maddede hüküm bulunmayan hallerde 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmek suretiyle bu konuda hukuken bir boşluğa yer verilmemesi amaçlanmaktadır.

MADDE 6- 1632 sayılı Kanuna eklenen ek 16 ncı maddeyle, Yüce Divanda yargılanacak asker kişilerin işlediği askerî suçlarda yürütülecek soruşturma ve kovuşturmalardaki izin usulü ile izne karar verecek merciler belirlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Genelkurmay Başkanı ile Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlarının işledikleri askerî suçların soruşturulmasının izne tabi olduğu düzenlenmektedir. Askerî suçların tanımında bu Kanunla 1632 sayılı Kanuna eklenen ek 11 inci maddedeki tanımın esas alınması gerekmektedir. Bununla birlikte, ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren suçüstü hallerinde soruşturma, izin aranmaksızın doğrudan genel hükümlere göre yapılacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında, Genelkurmay Başkanı ile kuvvet komutanlarının işledikleri askerî suçlardan dolayı soruşturma izni verecek makam belirlenmektedir. Buna göre Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanları hakkında soruşturma yapılması Cumhurbaşkanının iznine bağlı olacaktır.

Maddenin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında, soruşturma izni verecek merciin yetkileri ve soruşturma izni konusundaki kararlara karşı itiraz edilecek yargı mercileri ve soruşturma ve kovuşturma makamları düzenlenmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasında, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrasında sayılan suçlar bakımından da bu madde hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmektedir.

Maddenin yedinci fıkrasında, izin müessesesi ile ilgili olarak bu maddede hüküm bulunmayan hallerde 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmek suretiyle bu konuda hukuken bir boşluğa yer verilmemesi amaçlanmaktadır.

MADDE 7- 1632 sayılı Kanuna eklenen ek 17 nci maddeyle, hükmün açıklanmasının geri bırakılması müessesesi askerî suçlar bakımından düzenlenmektedir. 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun ek 4 üncü maddesinde yer alan hükümler, 353 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması nedeniyle 1632 sayılı Kanuna taşınmaktadır. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 231 inci maddesinde düzenlenen ve onarıcı adalet anlayışının hâkim olduğu bir kurum olan hükmün açıklanmasının geri bırakılması müessesesi kural olarak 1632 sayılı Kanunda düzenlenen suçlar bakımından da uygulanacaktır. Bununla birlikte, 353 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesinde düzenlenen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilemeyeceği istisnâî durumlar maddede aynen korunmaktadır.

MADDE 8- 1632 sayılı Kanuna eklenen ek 18 inci maddeyle, Anayasa değişikliğiyle askerî yargı kolunun kaldırılmasının ve askerî suçların yargılama görev ve yetkisinin adli yargı mercilerine devredilmesinin tabii sonucu olarak, bu suçların soruşturma ve kovuşturulmasında da 5271 sayılı Kanunun uygulanacağı açıkça düzenlenmektedir. Ancak, askerî suçların soruşturulması veya kovuşturulması bakımından Askeri Ceza Kanununa bu Kanunla eklenen ilave usul hükümleri ya da ayrışik usul hükümleri bulunması durumunda

istisnai nitelik taşıyan bu hükümler öncelikle uygulanacaktır.

MADDE 9- 1632 sayılı Kanuna eklenen ek 19 uncu maddeyle, askeri suçlara ilişkin davaların bakılacağı mahkemeler belirlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, askeri suçlara ilişkin dava ve işlerin, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan asliye ve ağır ceza mahkemelerinde ya da askeri birlik ve personel yoğunluğunun gerektirmesi halinde Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hakimler ve Savcılar Kurulunca belirlenen ilçelerde kurulu bulunan asliye veya ağır ceza mahkemelerinde görüleceği düzenlenmektedir. Hakimler ve Savcılar Kurulunca ilçede görülmesine karar verildiği takdirde ilçenin yargı çevresi de aynı usulle belirlenecektir. İlçede görülmesine karar verilmesi halinde il merkezindeki mahkemelerin yetkisi, bu suçlar bakımından kalkmış olacaktır. Hakimler ve Savcılar Kurulu, il merkezindeki veya belirlenmesine karar verildiği takdirde ilçedeki asliye veya ağır ceza mahkemelerinden hangisinin askeri suçlara bakacağına 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinin beşinci fıkrası gereğince karar verebilecektir. Ayrıca, bu suçlara ilişkin dava ve işler, acele işlerden sayılacak ve bu dava ile işlere adli tatilde de bakılacaktır. Böylelikle uzmanlaşma sağlanacak ve askeri suçlar bakımından hızlı ve etkili bir yargılama gerçekleştirilecektir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, 1632 sayılı Kanunun Birinci Kısım Üçüncü Bap Birinci Faslında düzenlenen suçlar dolayısıyla ağır ceza mahkemesine açılacak olan davaların, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan ve Hâkimler Savcılar Kurulunca Devletin güvenliğine karşı suçlara ait davalara bakmak üzere belirlenen ağır ceza mahkemesinde görülmesi sağlanmaktadır. Düzenlemeyle, 6723 sayılı Kanunla 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 15 inci maddesinde yapılan değişiklikle terör suçlarıyla ilgili davalara bakan il merkezindeki ağır ceza mahkemesi ile bu fıkrafta belirtilen askeri suçlara bakacak olan ağır ceza mahkemesinin aynı mahkeme olması sağlanmaktadır. Bu şekilde, daha etkin ve süratli bir yargılama için ihtisaslaşmanın gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. Örneğin, eylemlerini İstanbul'un birden fazla ağır ceza merkezinin yetki alanında gerçekleştiren sanıkların yargılamaları İstanbul Adliyesinde yürütülecek, keza, ağır ceza merkezi olan bir ilçede işlenen aynı kapsamdaki suçlar nedeniyle açılacak davalar da o ilçenin bağlı bulunduğu il merkezindeki terör suçlarına bakan ağır ceza mahkemesinde görülecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, işbölümü gereği askeri suçlarla ilgili dava ve işlere bakacak asliye ve ağır ceza mahkemelerinin görev alanına giren suçlar ile diğer asliye ve ağır ceza mahkemelerinin görev alanına giren suçlara ilişkin davalar arasında bağlantı nedeniyle birleştirmenin zorunlu olduğu hâllerde, birleştirmenin askeri suçlarla ilgili dava ve işlere bakacak asliye ve ağır ceza mahkemelerinde yapılması sağlanmaktadır. Böylelikle askeri suçlara bakmakla görevli mahkemelerle diğer mahkemeler arasında uyumsuzluk çıkması engellenerek yargılamanın hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, asker kişiler tarafından ülke sınırları dışında işlenen askeri suçlarla ilgili dava ve işlere birinci fıkra kapsamındaki Ankara mahkemelerinin bakması hükme bağlanmaktadır. Yurt dışında bulunan askeri birliklerde işlenen askeri suçlar bakımından düzenlenen bu yetki kuralı, özellikle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Afganistan gibi askeri birliklerin çok olduğu yerler bakımından getirilmektedir. Ayrıca, yurt dışında bulunan askeri mahallerde yapılacak önleme aramasına karar vermeye de bu fıkra uyarınca belirlenen Ankara sulh ceza hakimliğinin yetkili olacağı düzenlenmektedir.

Maddenin beşinci fıkrasında, 1632 sayılı Kanunun 65, 66, 67, 68 ve 70 inci maddelerinde düzenlenen suçlara ilişkin dava ve işlerde yetkili mahkemenin, şüpheli veya sanığın mensubu olduğu askeri birlik veya kurumun bulunduğu yer için birinci fıkra uyarınca

belirlenen il veya ilçe mahkemesinin olması sağlanarak, uygulamadaki yetkili mahkeme karmaşasının giderilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrasında, askeri suçlara ilişkin soruşturmaların, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan Cumhuriyet başsavcılığınca ya da birinci fıkra uyarınca Hakimler ve Savcılar Kurulunca belirlenen ilçe Cumhuriyet başsavcılığınca yürütüleceği ve bu başsavcılıklarda askeri suçlar bürosu kurularak buralarda yeteri kadar Cumhuriyet savcısının görevlendirileceği düzenlenmektedir. Ayrıca, görevlendirilen Cumhuriyet savcısının, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısından soruşturmanın kısmen veya tamamen yapılmasını isteyebilmesine, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısının zorunlu olan delilleri toplamasına ve gerekmesi hâlinde alınacak kararlar bakımından bulunduğu yer sulh ceza hâkimliğinden talepte bulunmasına imkan sağlanmaktadır.

MADDE 10- 1632 sayılı Kanuna eklenen ek 20 nci maddeyle, Anayasa değişikliğiyle askerî yargının kaldırılmış olması sonucunda kanunlarda, askerî yargı kolu içinde yer alan yargı mercilerinin adlî yargıdaki karşılıkları belirlenerek boşluk oluşmasını engellemek ve uygulamada tereddütlere neden olmamak amacıyla atf hükümleri düzenlenmektedir.

MADDE 11- 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununa eklenen geçici 3 üncü maddenin birinci fıkrasına göre, il veya ilçelerde askeri suçlara bakacak mahkemelerin, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde belirleneceği düzenlenmektedir. Ek 19 uncu madde ve bu fıkrayı birlikte değerlendirdiğimizde öncelikle il merkezlerinin yanında askeri birlik ve personel yoğunluğunun gereklerine uygun olarak bazı ilçelerde askeri suçların görülüp görülmeyeceği ve görülmesine karar verildiği takdirde bu ilçelerin yargı çevresinin belirlenmesi, akabinde il ve belirlenen ilçelerde kurulu bulunan asliye veya ağır ceza mahkemelerinden hangisinin iş bölümü gereği bu suçlara bakacağına belirlenmesi gerekmektedir. Yine Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte genel yetkili mahkemelerde bulunan askerî suçlara ilişkin dosyaların yeni belirlenecek mahkemelere devir süreci düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, Anayasa değişikliği sonucunda görevleri sona eren Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyeleri ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı, daire başkanları ve üyeleri ile askerî hâkimlerin bu görevleri sırasında işledikleri şahsî suçlarıyla görev suçlarının soruşturulması ve kovuşturulmasına ilişkin hükümler ile disiplin hükümleri düzenlenmektedir. Bu hükümler, fıkra da belirtilen kişilerin söz konusu görevleri yaptıkları sırada işledikleri suçlar ile disiplin soruşturması veya kovuşturması gerektiren eylemleri hakkında uygulanacaktır. Bu kişilerin görevleri sona erdikten sonra yeni görevleri sırasında işledikleri suçlar ile disiplin hükümleri bakımından tabi olacakları yeni hükümler uygulanacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Millî Savunma Bakanlığı tarafından Jandarma Genel Komutanlığında ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görevlendirilen er ve erbaşlar ile askerlik yükümlülerinin cezai sorumluluğuna ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

668 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve bu Kararnameyi kanunlaştıran 8/11/2016 tarihli ve 6755 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunla Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı İçişleri Bakanlığına bağlanmıştır.

669 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması ve Millî Savunma Üniversitesi Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameyle ve bu Kararnameyi kanunlaştıran 9/11/2016 tarihli ve 6756 sayılı Kanunla 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununa eklenen geçici 5 inci maddede ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununa eklenen geçici 9 uncu maddede, Jandarma Genel Komutanlığının ve Sahil Güvenlik Komutanlığının er ve erbaş ile askerlik yükümlüsü ihtiyacının, 1111 sayılı Askerlik Kanunu hükümleri çerçevesinde Millî Savunma Bakanlığı tarafından üç yıl süreyle karşılanacağı, İçişleri Bakanlığının göstereceği lüzum üzerine Cumhurbaşkanı kararıyla bu sürenin uzatılabileceği, bu suretle Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı emrine verilen er ve erbaşlar ile askerlik yükümlüleri hakkında diğer er ve erbaşlar ile askerlik yükümlülerinin tabi olduğu hükümler uygulanacağı düzenlenmektedir.

2803 sayılı Kanunun geçici 5 inci maddesinde ve 2692 sayılı Kanunun geçici 9 uncu maddesinde yer alan hükümler nedeniyle Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı emrine verilen er ve erbaşlar ile askerlik yükümlüleri hakkında diğer er ve erbaşlar ile askerlik yükümlülerinin tabi olduğu hükümler uygulanmaya devam edildiğinden bunların askerlik yükümlülükleriyle bağlantılı olarak 1632 sayılı Kanun uygulanmaya devam edilmiştir. Ancak bazı yer mahkemelerince bu konuda tereddütler yaşanmış olduğundan uygulamaya yön vermek amacıyla bu husus Teklifte açıkça düzenlenmek suretiyle uygulama birliği sağlanması öngörülmektedir. Dolayısıyla, bu askerlik yükümlüleri hakkında yükümlülükleriyle bağlantılı olarak 1632 sayılı Kanunun uygulanması bakımından herhangi bir kesinti yaşanmamış olduğundan, Teklifin kanunlaşmasından önceki askeri suçlar nedeniyle 1632 sayılı Kanunun uygulanmasına devam olunacaktır.

Diğer yandan, askeri disiplinin temin edilmesi bakımından, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli rütbelilere karşı bu komutanlıklarda görevlendirilen erbaş ve erler ile askerlik yükümlülerinin işlediği askeri suçlar asker kişilere karşı işlenmiş sayılacaktır. Belirtilen komutanlıklarda görev yapan rütbeliler asker kişi sayılmadığından bu kişilerle ilgili olarak 1632 sayılı Kanun uygulanmamaktadır. Düzenlemeyle, er ve erbaşlar ile askerlik yükümlülerinin rütbelilere karşı suç işlemesi durumunda 1632 sayılı Kanunun uygulanması sağlanmaktadır.

Soruşturma izni, Jandarma Genel Komutanlığında asgari alay komutanı veya eşidi kurum amiri, Sahil Güvenlik Komutanlığında ise asgari grup komutanı veya eşidi kurum amiri olmak üzere, asker kişinin fiilen görev yaptığı birlik komutanı veya kurum amiri bu kişilerin yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat verilecektir.

MADDE 12- Maddeyle, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde, 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 29 uncu maddesinde fer'i askerî ceza olarak yer alan Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarma ve rütbenin geri alınması cezaları, hak yoksunluğu olarak düzenlenmektedir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde düzenlenen hak yoksunlukları arasında meslekten çıkarma ve rütbenin geri alınması şeklinde hak yoksunlukları bulunmamaktadır. 5237 sayılı Kanunun genel hükümleri 1632 sayılı Kanun bakımından da uygulanacağından bu konudaki hukuki boşluk veya uygulamada yaşanacak tereddütler, 1632 sayılı Kanunun 29 uncu maddesindeki fer'i cezanın, hak yoksunluğu olarak 926 sayılı Kanuna eklenmesi suretiyle giderilmektedir. Mahkeme kararında belirtmemiş olması halinde kararın kesinleşmesi üzerine atamaya yetkili askeri makam bu hükme göre işlem yapabilecektir.

MADDE 13- Maddeyle, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde, aynı Kanunun 50 nci maddesinde subaylar için yapılan düzenlemeye uyum sağlanması amacıyla düzenleme yapılmakta ve

astsubaylar hakkında uygulanacak mahkumiyete bağı hak yoksunluğu hükümleri düzenlenmektedir.

MADDE 14- Maddeyle, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununa ek madde eklenmek suretiyle askeri kaynaktan müfettiş alımına yönelik usul ve esasların belirlenmesi ve Milli Savunma Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığında yer alan müfettiş kadrolarına üst subayların da (binbaşı, yarbay, albay) askeri müfettiş olarak atanabilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 15- Maddeyle, Milli Savunma Bakanlığı hukuk hizmetleri kadrolarında görevli askeri hâkimlerin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde istekli bulunmaları halinde, müktesepeleri dikkate alınarak Hâkimler ve Savcılar Kurulunca bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri ile diğer adli ve idari yargı mercilerine hâkim veya savcı olarak atanabilmelerine imkan sağlanmaktadır. Ayrıca, bu kişilerin askeri yargı ve hukuk hizmetleri kadrolarında geçirdikleri sürelerin adli ve idari yargıda geçirilmiş sayılacağı ve bu şekilde atananların, 926 sayılı Kanunun geçici 45 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen haklardan yararlanacağı düzenlenmektedir.

MADDE 16- 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla, Anayasanın 157 nci maddesinde düzenlenen askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklara ilk ve son derece mahkemesi olarak bakmakla görevli Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kaldırıldığından, bu uyuşmazlıklara ilişkin davalara idari yargı mercileri tarafından bakılmaktadır.

Maddeyle, askeri hizmetin niteliği dikkate alınarak 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununa yeni bir madde eklemek suretiyle, bazı istisnai usul hükümleri düzenlenmektedir.

MADDE 17- Anayasa değişikliği ile askeri yargının kaldırılması doğrultusunda 1602 sayılı Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır. Mülga 1602 sayılı Kanunda 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu kapsamında asker kişilere verilen bazı disiplin cezalarına karşı yargı yoluna gidilemeyeceği düzenlenmekteydi. Bu kapsamda 6143 sayılı Kanunun 43 üncü maddesinde yapılan değişiklik ile yargı yolu kapalı olan disiplin cezalarının belirlenmesi ve uyum düzenlemesi yapılması amaçlanmaktadır.

MADDE 18- Anayasa değişikliğiyle askeri yargı kaldırıldığından askeri mahkemelerin uyguladığı usul hükümlerinin düzenlendiği 353 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 19- Yürürlük maddesidir.

MADDE 20- Yürütme maddesidir.

ASKERİ CEZA KANUNU VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Askeri suçlar ile sırf askeri suçlar:

EK MADDE 11- Bu Kanunda düzenlenen suçlar ile asker kişilerin askerlik hizmet ve görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlar, askeri suçtur.

Bu Kanunda düzenlenen ve asker kişiler tarafından işlenen 60, 62, 65, 66, 67, 68, 70, 79, 81, 82, 85, 87, 88, 89, 90, 91, 97, 98, 100, 101, 102 ve 136 ncı maddelerinde düzenlenen suçlar, sırf askeri suçtur.”

MADDE 2- 1632 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Amir-maiyet veya üst-ast ilişkisi:

EK MADDE 12- Askerlik hizmet ve görevlerine ilişkin hâller dışında, asker kişilerden nişanlıların, evlilik bağı kalmasa bile eşlerin, kan veya kayın hısımlığından üstsoy veya altsoy ile üçüncü derece dâhil hısımların veya evlâtlık bağı olanların birbirlerine karşı işledikleri suçlar bakımından amir-maiyet ve üst-ast ilişkisi dikkate alınmaz.

Yükümlü erbaş ve erler arasında ast, üst veya amir ilişkisinin dikkate alınması için fiilin askeri hizmet ve görevlerinden dolayı işlenmesi şarttır.”

MADDE 3- 1632 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Yakalama ve tutuklama:

EK MADDE 13- Aşağıda belirtilen hallerde, asker kişi herkes tarafından geçici olarak yakalanabilir:

a) Kişiye suçu işlerken rastlanması.

b) Suçüstü bir fiilden dolayı; izlenen kişinin kaçması olasılığının bulunması veya hemen kimliğini belirleme olanağının bulunmaması.

Tutuklama kararı veya yakalama emri düzenlenmesini gerektiren ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde; Cumhuriyet savcısına derhal başvurma olanağı bulunmadığı takdirde, amiri, üstü, askerî karakol, nöbetçi, devriye, askerî inzibat ve kolluk görevlisi asker kişiyi yakalama yetkisine sahiptir.

Yakalanan kişi ve olay hakkında Cumhuriyet savcısına hemen bilgi verilerek emri doğrultusunda işlem yapılır. Cumhuriyet savcısı, yakalanan kişiyi serbest bırakmaz ise en yakın askerî inzibat karakoluna veya askerî makama ya da adli kolluk görevlilerine teslim edilmesine karar verir. Suçun Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan olması durumunda, yakalanan kişi Cumhuriyet savcısının talimatı ile adli kolluk görevlilerine teslim edilir.

Asker kişilerin gözüaltına alınması veya tutuklanması durumunda; derhal kıt’a komutanı veya askerî kurum amirine de haber verilir.”

MADDE 4- 1632 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Soruşturma ve kovuşturma:

EK MADDE 14- Askeri suçlarla ilgili olarak aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) Subay ve astsubayların şüpheli sıfatıyla ifadesi bizzat Cumhuriyet savcısı tarafından alınır.

b) Askerî amirler Cumhuriyet savcısının işe el koymasına kadar delillerin kaybolmasını önleyecek tedbirleri alır.

c) Ülke sınırları dışında işlenen suçlar bakımından Cumhuriyet savcısı, adli kolluk görevlileri tarafından yapılacak işlemlerin Milli Savunma Bakanlığınca yurt dışında görevlendirilen hukuk sınıfı subaylar tarafından yapılmasını isteyebilir.

d) Kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin bulunması ve sırf askeri suç nedeniyle askerî disiplinin ağır şekilde ihlal edilmesi halinde de asker kişi hakkında tutuklama kararı verilebilir.

e) Sırf askerî suçlarda, tutuklama yasağına ilişkin hükümler uygulanmaz.

Asker kişilerin işlediği askeri suçlarla ilgili olarak kabul edilen iddianamenin bir örneğini mahkeme, kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmesi durumunda ise bir örneğini savcılık soruşturma iznini veren komutanlığa veya askeri kurum amirliğine gönderir.

Askerî birlik komutanı veya askerî kurum amiri, emir komutasındaki asker kişilerin, ifadelerinin alınması veya sorgularının yapılması için hazır bulundurulmasını sağlar.”

MADDE 5- 1632 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Soruşturma izni ve izin vermeye yetkili merciler:

EK MADDE 15- Asker kişilerin işledikleri askeri suçların soruşturulması izne tabidir. Ancak, ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hallerinde soruşturma genel hükümlere göre yürütülür.

Soruşturma izni, asgari tugay komutanı veya eşidi askeri kurum amiri (Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarında eşidi) olmak üzere, asker kişinin görev yaptığı birlik komutanı veya askeri kurum amiri, bu kişilerin yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat verilir. Genelkurmay Başkanlığı, Kuvvet Komutanlıkları ve Milli Savunma Üniversitesi hariç, Milli Savunma Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşlarda görev yapan asker kişiler hakkında soruşturma izni Milli Savunma Bakanı tarafından verilir. General ve amiraller hakkındaki soruşturma izni ise görev yeri dikkate alınarak ilgisine göre Genelkurmay Başkanının veya ilgili Kuvvet Komutanının teklifi üzerine ya da resen Milli Savunma Bakanı tarafından verilir.

Bir askeri birlik veya askeri kurumda geçici olarak görevlendirilen veya hareket komutasına verilen asker kişiler hakkında soruşturma izni, bu görevlerinin devamı süresince, geçici olarak görevlendirildikleri veya hareket komutasına verildikleri askeri birlik veya askeri kurumun bağlı bulunduğu soruşturma izni vermeye yetkili birlik komutanı veya askeri kurum amiri tarafından verilir.

Kanunlarda aksi yazılı olmadıkça, bir askeri birlik veya askeri kurum dışında görevlendirilen asker kişiler hakkında soruşturma izni, bu görevlerinin devamı süresince, Milli Savunma Bakanı tarafından verilir.

Uluslararası anlaşmalar gereğince yabancı asker kişilerin askeri suçları hakkında soruşturma izni Milli Savunma Bakanı tarafından verilir. Bunlar hakkında altıncı ve yedinci fıkra hükümleri uygulanmaz.

Milli Savunma Bakanı, general ve amiraller hariç subay veya astsubaylara ilişkin soruşturma izni verme yetkisini, Personel Genel Müdürlüğünün bağlı olduğu bakan yardımcısına devredebilir.

Subay ve astsubaylar hariç diğer kişilerin işledikleri askeri suçlara ilişkin soruşturma izni verme yetkisi, bu izni vermeye yetkili komutan veya askeri kurum amiri tarafından teşkilatında bulunan hukuk hizmetleri başkanı veya birim amirine, Milli Savunma Bakanı tarafından merkezde Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü veya yardımcısına, taşrada ve bağlı kurum ve kuruluşlarda ise asgari alay eşidi kurum amirine devredilebilir.

İzin vermeye yetkili merci, bir ön inceleme başlatır, ön incelemeyi bizzat yapabileceği gibi, emrinde olan ve hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki asker kişilerden birine de yaptırılabilir. İzin vermeye yetkili merci, emrinde olan ve hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki en az üç asker kişiden oluşan bir heyet de görevlendirebilir. İzin vermeye

yetkili merciin zorunlu gördüğü hallerde, heyette yer alanların çoğunluğunun, hakkında inceleme yapılanın rütbe veya kıdemce eşidi veya üstü konumunda, heyet başkanının ise hakkında inceleme yapılanın üstü konumunda olması gerekir.

Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun işlendiğinin öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil en geç otuz gün içinde verir. Bu süre, zorunlu hallerde on beş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. Yetkili merci, belirtilen süreler içinde soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi konusunda karar verir ve kararını Cumhuriyet Başsavcılığına, hakkında inceleme yapılanı ve varsa şikayetçiye bildirir. Bu kararlara karşı on gün içinde itiraz edilebilir. Sırf askeri suçlara ilişkin verilen soruşturma iznine itiraz edilmesi, soruşturma işlemlerini engellemez. İtiraz, general ve amiraller için Danıştay Birinci Dairesine, diğer asker kişiler için ise yetkili merciin yargı çevresinde bulunduğu bölge idare mahkemesine yapılır. İtirazlar, öncelikle incelenir ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir.

General ve amiraller hakkındaki soruşturma Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Başsavcivekili tarafından yapılır. Hâkim kararı gerektiren işlemlere dair Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının talepleri ile kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlara yapılan itirazlar hakkında, soruşturma konusu suçların en ağırına bakmakla görevli Yargıtay ceza dairesini numara itibarı ile izleyen ceza dairesi başkanı tarafından karar verilir. Suçun son numaralı ceza dairesinin görevine girmesi halinde talebi ve itirazı inceleme yetkisi Birinci Ceza Dairesi Başkanına aittir. Hâkim kararı gerektiren işlemlerde Başkanın verdiği kararlara karşı yapılan itirazı numara itibarı ile izleyen ceza dairesi başkanı inceler. Son numaralı daire başkanının kararı, Birinci Ceza Dairesi Başkanı tarafından incelenir. İddianame hazırlanması hâlinde kovuşturma Yargıtay ilgili ceza dairesince yapılır.

19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan suçları işleyen asker kişiler hakkında soruşturma ve kovuşturma genel hükümlere göre yapılır.

Bu maddede hüküm bulunmayan hallerde 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.”

MADDE 6- 1632 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Yüce Divanda yargılanacak asker kişilerle ilgili soruşturma usulü:

EK MADDE 16- Genelkurmay Başkanı ile Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlarının işlediği askeri suçların soruşturulması izne tabidir. Ancak, ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hallerinde soruşturma genel hükümlere göre yürütülür.

Genelkurmay Başkanı ile Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri komutanları hakkında askeri suçlardan dolayı soruşturma yapılması Cumhurbaşkanının iznine bağlıdır.

İzin vermeye yetkili merci, bir ön inceleme başlatır, ön incelemeyi bizzat yapabileceği gibi, hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki asker kişilerden biri veya birkaçına da yaptırabilir. Ön inceleme ile görevlendirilen kişiler birden fazla ise içlerinden en kıdemlisi başkan olarak görev yapar.

Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun işlendiğinin öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil en geç otuz gün içinde verir. Bu süre, zorunlu hallerde onbeş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. Yetkili merci, belirtilen süreler içinde soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi konusunda karar verir ve verilen kararını Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına, hakkında inceleme yapılanı ve varsa şikayetçiye bildirilir. Bu kararlara karşı on gün içinde Danıştay Birinci Dairesine itiraz edilebilir. İtirazlar, öncelikle incelenir ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir.

Soruşturma Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından yapılır. Hâkim kararı gerektiren işlemlere dair Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının talepleri ile kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlara yapılan itirazlar hakkında, soruşturma konusu suçların en ağırına

bakmakla görevli Yargıtay ceza dairesini numara itibarı ile izleyen ceza dairesi başkanı tarafından karar verilir. Suçun son numaralı ceza dairesinin görevine girmesi halinde talebi ve itirazı inceleme yetkisi Birinci Ceza Dairesi Başkanına aittir. Hâkim kararı gerektiren işlemlerde Başkanın verdiği kararlara karşı yapılan itirazı numara itibarıyla izleyen ceza dairesi başkanı inceler. Son numaralı daire başkanının kararı, Birinci Ceza Dairesi Başkanı tarafından incelenir. İddianame düzenlenmesi hâlinde kovuşturma Yüce Divan sıfatıyla Anayasa Mahkemesinde yapılır.

3628 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin birinci fıkrasında sayılan suçlar bakımından da bu madde hükümleri uygulanır.

Bu maddede hüküm bulunmayan hallerde 4483 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.”

MADDE 7- 1632 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Hükmün açıklanmasının geri bırakılması:

EK MADDE 17- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, aşağıdaki hâller hariç askeri suç ve cezalar hakkında da uygulanır:

A) Sırf askeri bir suçtan dolayı altı ay veya daha fazla süreli hapis cezasına hükmedilmesi.

B) Fiilin, disiplini ağır şekilde ihlal etmesi veya birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi ya da birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması ya da büyük bir zarar meydana getirmesi.

C) Fiilin savaş veya seferberlikte işlenmesi.”

MADDE 8- 1632 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Uygulanacak hükümler:

EK MADDE 18- Askeri suçların soruşturması ve kovuşturmasına ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 5271 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.”

MADDE 9- 1632 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Mahkemelerin görev ve yetkisi:

EK MADDE 19- Askeri suçlara ilişkin dava ve işler, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan asliye ve ağır ceza mahkemelerinde ya da askeri birlik ve personel yoğunluğunun gerektirmesi halinde Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hakimler ve Savcılar Kurulunca belirlenen ilçelerde kurulu bulunan asliye veya ağır ceza mahkemelerinde görülür. İlçede görülmesine karar verildiği takdirde ilçenin yargı çevresi de aynı usulle belirlenir. Bu suçlara ilişkin dava ve işler, acele işlerden sayılır ve bunlarla ilgili davalar adli tatilde de görülür.

Bu Kanunun Birinci Kısım Üçüncü Bap Birinci Faslında düzenlenen suçlar dolayısıyla ağır ceza mahkemesine açılacak davalar, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan ve Hakimler ve Savcılar Kurulunca Devletin güvenliğine karşı işlenen suçlara ait davalara bakmak üzere belirlenen ağır ceza mahkemesinde görülür.

Birinci fıkra kapsamındaki mahkemelerin görev alanına giren suçlar ile diğer mahkemelerin görev alanına giren suçlara ilişkin davaların aralarındaki bağlantı nedeniyle birlikte yürütülmesinin zorunlu olması hâlinde, birleştirme birinci fıkra kapsamındaki mahkemelerde yapılır.

Asker kişiler tarafından ülke sınırları dışında işlenen askeri suçlara ait dava ve işlere bakmaya birinci fıkra kapsamındaki Ankara mahkemeleri yetkilidir. Yurt dışında bulunan askeri mahallerde yapılacak önleme aramasına karar vermeye de bu yer sulh ceza hakimliği yetkilidir.

Bu Kanunun 65, 66, 67, 68 ve 70 inci maddelerinde düzenlenen suçlara ilişkin dava ve

işlerde yetkili mahkeme, şüpheli veya sanığın mensubu olduğu askeri birlik veya askeri kurumun bulunduğu yerde birinci fıkra uyarınca belirlenen il ve ilçe mahkemeleridir.

Askeri suçlara ilişkin soruşturmalar, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan Cumhuriyet başsavcılığınca ya da birinci fıkra uyarınca Hakimler ve Savcılar Kurulunca belirlenen ilçe Cumhuriyet başsavcılığınca yürütülür. Bu başsavcılıklarda askeri suçlar bürosu kurulur ve yeteri kadar Cumhuriyet savcısı görevlendirilir. İl veya birinci fıkra uyarınca belirlenen ilçe Cumhuriyet savcısı, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısından soruşturmanın kısmen veya tamamen yapılmasını isteyebilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısı zorunlu olan delilleri toplar ve gerekmesi hâlinde alınacak kararlar bakımından bulunduğu yer sulh ceza hâkimliğinden talepte bulunur.”

MADDE 10- 1632 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Atıflar:

EK MADDE 20- Kanunlarda geçen;

A) Askeri Yargıtay, Yargıtayı,

B) Askeri Yargıtay Başsavcılığı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığını,

C) Askeri Yargıtay Başsavcısı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısını,

D) Askeri Yargıtay Başkanı, Askeri Yargıtay daire başkanları ve Askeri Yargıtay üyeleri, Yargıtay Birinci Başkanını, Yargıtay daire başkanlarını ve Yargıtay üyelerini,

E) Askeri mahkeme, bu Kanun uyarınca belirlenen asliye ceza mahkemesini, ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren suçlar bakımından ağır ceza mahkemesini,

F) Askeri hâkim, hâkim veya sulh ceza hâkimini,

G) Askeri savcılık, Cumhuriyet başsavcılığını,

H) Askeri savcı, ilgisine göre Cumhuriyet başsavcısını veya Cumhuriyet savcısını,

I) Yardımcı askeri savcı ve askeri savcı yardımcısı, Cumhuriyet savcısını,

J) Askeri adalet müfettişi, ilgisine göre Hakimler ve Savcılar Kurulu müfettişlerini veya adalet müfettişlerini, ifade eder.”

MADDE 11- 1632 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanun uyarınca askeri suçlara bakmak amacıyla il ve ilçelerde belirlenecek mahkemeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde belirlenir. Bu mahkemelerin görevine giren dava dosyaları, belirlendikten itibaren bir ay içinde bu mahkemelere devredilir. Askerî suçlara ilişkin kesinleşen dosyalara ait arşiv ve emanetler ile diğer evrak ve dokümanlar da bu mahkemelere devredilir ve talepler bu mahkemelerce yerine getirilir veya karara bağlanır. Dosyaların devrine ilişkin usul ve esaslar Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.

Mülga;

a) 1600 sayılı Askerî Yargıtay Kanununa tabi Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyelerinin görevleri sırasında işledikleri şahsî suçları ile görev suçlarının soruşturulması ve kovuşturulmasında Yargıtay Birinci Başkanı, Yargıtay daire başkanları ve üyeleri ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının,

b) 1602 sayılı Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Kanununa tabi Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı, daire başkanları ve üyelerinin görevleri sırasında işledikleri şahsî suçları ile görev suçlarının soruşturulması ve kovuşturulmasında Danıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeleri ile Danıştay Başsavcısının,

c) 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununa tabi askerî hâkimlerin görevleri sırasında işledikleri şahsî suçları ile Millî Savunma Bakanı tarafından soruşturma yapılmasına izin

verilmesi halinde görev suçlarının soruşturulması ve kovuşturulmasında 2802 sayılı Kanunda yer alan hâkim ve Cumhuriyet savcılarının,

yargılanmasına ilişkin hükümler uygulanır. Bu fıkra hükümleri (a) ve (b) bentlerinde yer alanların görevleri sırasındaki eylemleri nedeniyle yapılacak disiplin soruşturma veya kovuşturmaları bakımından da uygulanır. (c) bendinde yer alanların görevleri sırasındaki eylemleri nedeniyle yapılacak disiplin soruşturma veya kovuşturmaları bakımından ise 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun geçici 45 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirlenen disiplin hükümleri uygulanır.

10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun geçici 5 inci maddesi ile 9/7/1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun geçici 9 uncu maddesi kapsamında Millî Savunma Bakanlığı tarafından Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı emrine görevlendirilen erbaş ve erler ile askerlik yükümlüleri, bu görevlendirme süresince asker kişi sayılırlar ve bu Kanuna tabi olmaya devam ederler. Bu kişilerin Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli rütbelilere karşı işledikleri askeri suçlar asker kişilere karşı işlenmiş sayılır. Soruşturma izni, Jandarma Genel Komutanlığında asgari alay komutanı veya eşidi kurum amiri, Sahil Güvenlik Komutanlığında ise asgari grup komutanı veya eşidi kurum amiri olmak üzere, asker kişinin fiilen görev yaptığı birlik komutanı veya kurum amiri, bu kişilerin yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat verilir.”

MADDE 12- 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Mahkeme, bu bentte yazılı suçlardan mahkumiyet veya kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkumiyet hallerinde, mahkumiyet kararıyla birlikte subayların Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarılmasına karar verir. Bu hususlar mahkeme hükmünde belirtilmemiş olsa da mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarmayı gerektirir. Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarma, askeri rütbe ve memuriyetlerin kaybedilmesi ile subay, astsubay ve Devlet memuru olarak tekrar Türk Silahlı Kuvvetlerine kabul edilmeme sonuçlarını doğurur.”

MADDE 13- 926 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Mahkeme, bu bentte yazılı suçlardan mahkumiyet veya kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkumiyet hallerinde, mahkumiyet kararıyla birlikte astsubayların Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarılmasına karar verir. Bu hususlar mahkeme hükmünde belirtilmemiş olsa da mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarmayı gerektirir. Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarma, askeri rütbe ve memuriyetlerin kaybedilmesi ile subay, astsubay ve Devlet memuru olarak tekrar Türk Silahlı Kuvvetlerine kabul edilmeme sonuçlarını doğurur.”

MADDE 14- 926 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 39- Millî Savunma Bakanlığının müfettiş kadrolarına askerî kaynaktan atama yapılabilir.

Askerî kaynaktan stajyer müfettiş alımı, müfettişliğe giriş sınavı ile yapılır. Giriş sınavına başvurabilmek için; kuvvet komutanlıklarında üst subay (binbaşı, yarbay, albay) rütbesinde bulunmak ve yönetmelikte öngörülen şartları taşımak gerekir. Giriş sınavı, yönetmelikte belirlenen konulardan yazılı ve/veya mülakat şeklinde yapılır. Giriş sınavı ile ilgili olarak yönetmelikte yer alan hususlar dışında herhangi bir kayıt sistemi kullanılmaz. Giriş sınavında başarı gösterenler stajyer müfettiş olarak görevlendirilir.

Askerî kaynaktan görevlendirilen stajyer müfettişlere bir program çerçevesinde müfettişlik mesleğine yönelik eğitim verilir. Stajyer müfettişlerin stajyerlik süresi bir yıl olup bu sürenin sonunda oluşturulacak yeterlik sınav kurulu tarafından yönetmelikle belirlenecek konulardan yazılı ve/veya sözlü sınava tabi tutulurlar.

Stajyerlik süresini ve yeterlik sınavını başarıyla tamamlayanlar müfettişliğe atanır. Stajyerlik süresi içinde veya yeterlik sınavında başarısız olanlar durumlarına uygun kadrolara atanırlar.

Bu madde uyarınca stajyer müfettiş olarak görevlendirilenler ile müfettiş olarak atananlar 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 24 üncü maddesi uyarınca istihdam edilen müfettişlerle aynı görev, yetki ve sorumluluklara haizdir.

Stajyer müfettiş olarak görevlendirilenler ile müfettiş kadrolarına atanan subaylar, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hak ve yardımlarını ve istihkaklarını mevcut hükümler çerçevesinde almaya devam ederler. Bunların stajyer müfettişlik ile müfettişlikte geçen hizmetleri subaylıkta geçmiş sayılır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin hususlar Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 15- 926 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 48- Geçici 45 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında Milli Savunma Bakanlığı hukuk hizmetleri kadrolarına atanmış olanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde talepte bulunmaları halinde, müktesepeleri dikkate alınarak Hâkimler ve Savcılar Kurulunca bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri ile diğer adli ve idari yargı mercilerine hâkim veya savcı olarak atanabilirler. Bu kişilerin askeri yargı ve hukuk hizmetleri kadrolarında geçirdikleri süreler adli ve idari yargıda geçirilmiş sayılır. Bu şekilde atananlar, geçici 45 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen haklardan yararlanırlar.”

MADDE 16- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununa 20/B maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 20/C maddesi eklenmiştir.

“Askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklara dair hükümler:

MADDE 20/C-1. Bu madde; Milli Savunma Bakanlığı kadrolarında çalışan kamu görevlileri ile 25/6/2019 tarihli ve 7179 sayılı Askeralma Kanunu kapsamında askerlik hizmetini yerine getiren yedek subaylar ve yedek astsubaylar ile erbaş ve erleri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklar hakkında uygulanır.

2. Dava dilekçelerinde, 3 üncü maddenin ikinci fıkrasında sayılanlara ilaveten bu madde kapsamındakilerin sicili, varsa sınıfı ve rütbesi de gösterilir.

3. Dilekçeler ile davalara ilişkin her türlü evrak, 4 üncü maddede belirtilen yerlere ilaveten ilgili idari yargı merciine gönderilmek üzere en yakın amirlere verilebilir.

4. Savaş halinde yürütmenin durdurulmasına karar verilemez.

5. Olağanüstü haller sebebiyle alınan tedbirlerin uygulanmasında görevlendirilenlerin naklen atanmalarına ilişkin iptal davalarında, yürütmenin durdurulmasına karar verilemez.

6. Yüksek Askerî Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma işlemleri hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır.”

MADDE 17- 31/1/2013 tarihli ve 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanununun 43 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Askeri öğrenciler ile erbaş ve erler hakkında verilen disiplin cezaları ile subay, astsubay, uzman erbaş ile sözleşmeli erbaş ve erler hakkında verilen uyarma, kınama ve hizmete kısmi süreli devam cezaları hariç bu Kanunda yer alan disiplin cezalarına karşı iptal

davası açılabilir. Seferberlik ve savaş zamanında ise yüksek disiplin kurulları tarafından verilen Silahlı Kuvvetlerden ayırma cezası hariç bu Kanunda yer alan diğer disiplin cezaları yargı denetimi dışındadır.”

MADDE 18- 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 19- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 20- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.